

MONEDE DE AUR MEDIEVALE DESCOPERITE ÎN DOBROGEA

GABRIEL CUSTUREA

În colecțiile cabinetului numismatic al Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța se păstrează un număr de monede de aur, descoperite întâmplător sau în urma săpăturilor sistematice întreprinse de colectivul de specialitate. Dintre acestea au fost publicate de-a lungul anilor monedele grecești, romane și bizantine¹, iar cele feudale, în număr de 10 piese, constituie obiectul lucrării noastre. Deși numărul monedelor este mic, am considerat necesară publicarea materialului pe emitenți. Din același motiv orice concluzii de ordin istoric ne par hazardate. Scopul acestei lucrări este de a oferi cercetătorilor vieții economice a Dobrogei medievale, noi date privind circulația monetară în această provincie.

MONEDE OTOMANE

CONSTANȚA

Mustafa III

1. AV. Zeri mahbub, 2,615 g, 20 mm,
Nuri Pere nr. 616,
Islâmbol, 1171 H. anul 7 al
domniei (1763/64).

Moneda a fost descoperită în
anul 1960 cu ocazia lucrărilor
de canalizare în Piața Ovidiu
la adâncimea de 1 m.
(Inv. 6010)²

¹ A. Vertan, *Încă un stater de tip Lysimach*, în BSNR, 1983, sub tipar ; R. Ocheșeanu, SCN, 6, 1975, p. 233—236 ; Gh. Poenaru-Bordea, Al. Popeea, *Monede bizantine din colecția Muzeului de arheologie Dobrogea*, Comunicare la Sesiunea Muzeului de arheologie Dobrogea, nov. 1964 (în mss.).

² Monede de argint emise de Mustafa III au fost descoperite în localitățile Ceamurlia de Jos, Constanța, Mangalia, Mereni, cf. A. Vertan, G. Custurea, *Pontica*, 12, 1979, p. 237—238 ; G.-ral Scărișoreanu, Cf. Idem, *Pontica*, 13, 1980, p. 360 ; Isaccea, Ostrov cf. Idem, *Pontica*, 15, 1982, p. 286—288.

1

2

3

4

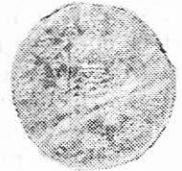
5

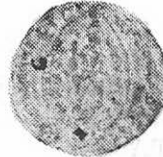
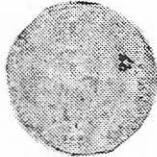
7

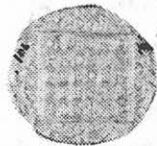
8

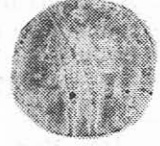
9

6

10

Planşa 1

POARTA ALBĂ

Süleyman I

2. AV. Altin, 3,480 g, 20 mm, Nuri Pere nr. 171, Haleb, 926H.

Moneda a fost găsită în anul 1965 în curtea Centrului școlar din localitate³ (Inv. 6100).

VADU

Süleyman I

3. AV. Altin, 3,520 g, 19 mm, Nuri Pere nr. 157, Amid, 926H. (Inv. 6117).

4. AV. Altin, 3,413 g, 19 mm, Nuri Pere nr. 181, Misir, 926H. (Inv. 6116).

Monedele au fost descoperite în campania de săpături din anul 1981 în S A careul 3 la adâncimea de 0,30 m, respectiv 0,75 m⁴.

*Murad III*⁵

5. AV. Altin, 3,460 g, 20,5 mm, Nuri Pere nr. 266, Dimășk, 982 H.

Moneda a fost găsită în anul 1982 la extinderea careului 3 din S A la adâncimea de 0,05 m (Inv. 6118)⁶.

DOBROGEA-PASSIM

Mahmud II

6. AV. Beșlik, 0,350 g, 13 mm, Nuri Pere nr. 775, Kostanti-niye, 1223 H. anul 30 al domniei (1837/38).

Moneda a fost achiziționată din Mangalia în anul 1967⁷. (Inv. 6101).

MONEDE VENETIENE

MANGALIA

Michele Steno

7. AV. Ducat, 3,420 g, 20,5 mm, CNI, VII, 1, nr. 30. (Inv. 6063).

Bertucci Valier

8. AV. Țechin, 3,450 g, 21,3 mm, CNI, VII, 1, nr. 56. (Inv. 6006).
Monedele fac parte din vechea

³ Din timpul domniei lui Süleyman I au fost descoperiți aspri, izolat la Lespezi, cf. A. Vertan, G. Custurea, Pontica, 14, 1981, p. 347 și în tezaurele descoperite la Movilița cf. G. Custurea, *Unele aspecte ale circulației monetare din Dobrogea în sec. al XVI-lea în lumina tezaurului de la Movilița*, Comunicare la Colocviul „Contribuții numismatice la istoria României”, iunie, 1983, MIRS, București; Constanța, cf. Idem, Pontica, 13, 1980, p. 341—343.

⁴ S. Iosipescu, C. Chera, G. Custurea, *Cercetările arheologice de la Vadu, jud. Constanța*, în MCA, XVI, Vaslui, 1982, sub tipar.

⁵ Din timpul domniei sultanului Murad III au fost descoperiți aspri și dirhemi în localitățile Isaccea și Ostrov, cf. A. Vertan, G. Custurea, Pontica, 15, 1982, p. 286—287.

⁶ S. Iosipescu, C. Chera, G. Custurea, *Cercetările arheologice de la Vadu, jud. Constanța*, raport prezentat la a XVII-a sesiune anuală de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice din anul 1982, Ploiești, 1983.

⁷ Monede de la Mahmud II au fost descoperite izolat la Adamclisi, Peceneaga, A. Vertan, G. Custurea, Pontica, 12, 1979, p. 236, 241; în tezaurele găsite la Constanța, cf. Idem, Pontica, 13, 1980, p. 357, Enisala, cf. Idem, Pontica, 14, 1981, p. 284—285.

colecție a muzeului și nu avem alte indicații asupra descoperirii⁸.

Moneda a fost găsită în comună și achiziționată de muzeu de la D. Chevirgil¹⁰.
(Inv. 6107).

MONEDE
TRANSILVĂNENE
NICOLAE BĂLCESCU

Sigismund Bathory

9. AV. Ducat, 3,500 g, 22,3 mm, MBR, p. 133, nr. 358/AV. MONE : TRAIL- SIGI-B : D : S ; nr. 348/Rv. cu marca monetăriei din Sibiu⁹; emisă în anul 1589.

MONEDE OLANDEZE
CASICEA

10. AV. Ducat 2,79 g, 19 mm, Engel-Serrure, I, p. 92, 1758. Moneda a fost găsită în grădina locuitorului N. Badea, de la care a fost achiziționată în anul 1970¹¹. (Inv. 6106).

THE MEDIEVAL GOLDEN COINS DISCOVERED IN DOBRUDJA

Summary

The author presents ten coins belonging to the collections of the Museum of National History and Archaeology in Constanța. The Venetian coins are remarkable as unique golden pieces of Dobrudja published up to now.

The Transilvanian coin minted by Sigismund Bathory is an unregistered variant to MBR Catalogue.

The author also mentions monetary discoveries, emissions of the same sovereigns.

The published coins offer new useful elements in order to know the economic life in medieval Dobrudja.

⁸ Monede venețiene de argint și de bronz au fost descoperite la Peceneaga, cf. A. Vertan, G. Custurea, *Descoperiri monetare în Dobrogea, V*, Pontica, 16, 1983, p. 339; Tulcea, cf. E. Oberländer-Târnoveanu, Peuce, 8, 1980, p. 512; în colecția CN a Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța se mai află o piesă de un gros descoperită la Cernavoda (inv. 31211), iar cu loc de descoperire necunoscut, două piese de un gros (inv. 31127, 45865) și o piesă de 1/2 quartino (inv. 46342).

⁹ MBR, p. 116.

¹⁰ Monede transilvănene din secolele XVI—XVII au fost descoperite la Constanța și passim, cf. A. Vertan, G. Custurea, Pontica, 14, 1981, p. 343—344; Babadag, cf. E. Oberländer-Târnoveanu, *op. cit.*, p. 511.

¹¹ Monede emise în Țările de Jos au fost găsite la Nalbant și Isaccea, cf. E. Oberländer-Târnoveanu, *op. cit.*, p. 512, 511; în tezaurele descoperite la Enisala, cf. G. Custurea, Crisia, 8, 1978, p. 534, Viile, cf. G. Custurea, A. Murat, Pontica, 12, 1979, p. 212—215.